

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

egjelen minden szerdán és szombaton este.
Készítők: Vissz nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társasai.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNÁ.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyé szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

Nemzeti érdekeink megóvása.

Irtá dr. Fehér Márton.

Nagyvárad, okt. 20.

A választói jog reformjának kérdése napról napra nagyobb hullámokat támaszt maga körül. Mióta nyilvánossá lett akormányának az a terve, hogy plurális teszi a választói jogot és nyitja a szavazást, megindult a nagy sajtóháború az egyenlő választói jog és titkos szavazás érdekében.

Megengedjük, hogy igen súlyos érveket hallottunk és olvastunk a kormány tervbevett intézkedései ellen. Magam sem rajongok valami nagyon sem a plurális, sem pedig a nyílt szavazásért.

Kénytelen vagyok azonban elismerni mindamellert azt, hogy a kormány javaslata a magyar jogfejlődés szellemének megfelel.

Azt mondják, hogy a plurális választói jog a kiváltságos első osztály mellett második, harmad, sőt tízedrangú állampolgári osztályt fog létrehozni és azt is állítják, hogy a nyílt szavazás nem lesz hűkifejezője a választó benső akaratának.

Az első évre azt lehet felhozni, hogy hiszen eddig is ez volt az állapot. Ma is van különbség polgár és polgár között, sőt főrend és főrend között is.

A főrendeknek két osztályát ismerjük: aki a censust megüti, az saját személyében törvényhozó, aki a censznál kevesebb adót fizet, az csak mint választó érvényesítheti befolyását.

A polgárság meg éppen három osztályra tagozódik: az első osztályba tartoznak a virilisták, akik az önkormányzat terén személyesen közreműködhetnek a statutarius jog létrehozásában, másodrangu állampolgárok azok, kik legalább 21 korona állami egyenes adót fizetnek, ezeknek van választói joguk az országos, mint községi törvényhatósági választásoknál, harmadrangu polgárok pedig azok, kik országgyűlési képviselőválasztásoknál a szavazásban részt nem vehetnek, azonban községi választásoknál bírnak választói jogosultsággal.

Ha a plurális választói jogot ebből a nézőpontból nézzük, akkor nem tudunk Andrassy javaslatában semmi olyan új rosszat fölfedezni, amely ne volna meg a már létező jogban, amivel természetesen meg nem akarjuk mondani azt, hogy azért jó a plurális választói jog, mert hasonló rossz intézkedést ismer a magyar jogfejlődés.

A szavazás titkosságáért pedig kár rajongjunk. Megint csak hazai példával fogom illusztrálni állításhozom. Biharvármegye országgyűlési képviselőit nyílt szavazással ugyanazok választják, akik titkos szavazással a törvényhatósági bizottsági tagokat. Es mégis mit látunk?

Nyílt szavazás mellett 12 függetlenségi képviselő jutott be a parlamentbe, ugyanezen választók titkos szavazása mellett pedig 67-es többségű lett a vármegye törvényhatósági bizottsága. Ezen epizódum lehet emelkedeti! En azonban az elmékedést másra bízom, itt pedig csak annak a kijelentésére szoritkozom, hogy az, ki nyílt szavazás mellett nem mer úgy szavazni, mint a hogy bensőjében érez, az nem is érdemli meg, hogy választói joga legyen.

A titkos szavazási rendszerét öntudatos férfiu nem fog rajongani soha!

Attól nem kell tartani, hogy az állambivatalnokok esetleges ellenzéki állásfoglalását megbotaszolja a kormány. Ennek ellenkezőjét tapasztalhatták a nagyváradi tisztviselők, mikor Tisza Kálmánt megbuktatták. Az való, hogy egyesek kárt szenvednének, egyeseket sérelem érhet, ha meggyőződésüket követve, élnék választói jogukkal. De legyen a társadalom erős, védje meg minden tagját ilyen módon érhető károkkal és sérelmekkel szemben.

Emiatt azonban nem kell a gyávák szavazási rendszerét intézménnyé tenni és a két kulacsos politikát meghonosítani. Mert az burjánozhatik el legjobban a szavazás titkossága mellett. Künn a fórumon verheti a

mellett mindenki, hogy ő milyen önzetlen emberbarát, mennyire hiva a népjogok kiterjesztésének, mennyire támogatója a népuralmi törekvéseknek. Mikor pedig szavazásra kerül a sor, akkor a titkosság leple alatt leadja szavazatát az ellenpárti jelöltre, megbuktatja azokat a javaslatokat, melyekért nyíltan, szóval küzd.

A népuralmi törekvéseknek célja: a nép megszervezése. Ez csak nyílt szavazás mellett lehetséges. Mert aki nyílt szavazás mellett is kimeri nyilvánítani akaratát, az nem fog véleményét eltántorodni egyhamar, arra komoly küzdelem esetén bizton lehet számítani.

Emellett természetesen figyelembe veendő az is, hogy a kormánynak a magyar nemzeti érdekeket kockáztatni nem szabad. Semmiféle érzélgős ellentétek miatt nem lehet tűrni, hogy a magyarság hegemoniája kockáztassék.

Andrassy javaslata ebből a szempontból azonban már sikerültnek nem mondható. Ha elismerjük azt, hogy a plurális választói joggal a fölforgató elemnek tartott néprétegek érvényesülését meg tudja akadályozni, viszont el kell ismernünk azt is, hogy a nemzetiségi veszedelmet annál nagyobb erőre kapják.

A nemzetiségek fenyegető tulsúlyát csak egy módon lehet megakadályozni: tessék törvénybe iktatni azt, hogy minden vármegye csupán annyi képviselőt választhat, amennyiszer az ország magyarságának egy egy képviselőre eső hányada az illető törvényhatóság magyar lakosságában foglaltatik. Ha például a magyarság számát 8 millióra, a képviselők számát pedig 400-ra tesszük, úgy minden törvényhatóság annyi képviselőt választhat, ahányszor 20.000 (huszecer) magyar az illető törvényhatóság területén lakik.

Ily rendelkezés mellett nem jutna a parlamentbe 10 nemzetiségi képviselő sem. Különösen, ha a törvényhatóság rendezésével kapcsolatosan készül a reform.

Mert, ha ez az egy intézkedés bele kerül a törvénybe, úgy pl. Szebenmegye és Szeben városa a mai 6 képviselő helyett (akik százsok) csak egyet választanának, Turóc, Arva, Szolnok-Doboka stb. szintén csak egyet-egyét, a mai 2—8 nemzetiségi képviselő helyett. Es amily arányban fogyna a nemzetiségi képviselők száma, épp oly módon nőne a magyar vidékek képviselote.

A mai állapotok figyelembevételével a nemzetiségi kerületek száma 42-vel csökkenne, ugyanennyivel emelkednék a magyar kerületek száma és így a különbözet 84 szavazatot jelent.

Nem kell akkor sem plurális választói jog, sem titkos szavazás: ez az egy intézkedés örökre lehetetlenne tenne benn a parlamentben minden nemzetiségi törekvést.

Féltreértések tisztázása. A Felsőmagyarországi Hírlap okt. 14-iki számában Dr. Székely Albertnek felelve azt irtam, hogy egyes vármegyekben Andrassy belügyminiszter emberei az ő intenció ellenére csinálnak a függetlenségi párt ellen politikát. Sokan úgy fogták fel, hogy ez a megjegyzésem tisztán a zempléni viszonyokra szól. Kijelentem, hogy amit irtam, az általánosságban, az egész országra nézve értettem. Természetesen Zemplénvármegyében is voltak jelenségek, amelyek én rám a függetlenségi párt ellen való esendes akció benyomását tették. Illetékes helyről vettem most azt a biztosítást, hogy ilyen akció itt nem folyik s ilyen intenciója nincs itt senkinek. Örömmel fogadom ezt a kijelentést s őszintén bízom benne, hogy ezt a tények is igazolni fogják. En a magam részéről a koalíció megalakulása óta mindig az őszinte, nyílt, mellékgondolat nélküli való egyetértő munkásságot ohajtottam s arra törekedtem, mert ezt tartom a közérdek leghelyesebb szolgálatának. Remélem, hogy a féltreértések kölcsönös tisztázása állandóvá és zavartalanná teszi ezt az egyetértést s lehetővé azt, hogy emésztő és áldatlan torzalkodások helyett minél többet

A sátoraljauhelyi izraelita anyahitközség FÜRDŐHÁZA folyó évi november hó 1-től 3 évre KEZELÉSRE ÁTVEHETŐ. Érdeklődők sziveskedjenek bővebb felvilágosítás végett folyó évi október hó 24-ig a hitközség titkári hivatalához fordulni.

érhessünk el ennek a súlyos válsággal küzdő városnak és vidéknek jobb helyzetbe hozatalára.

Buza Barna.

Házi bál.

Kedves jelenet, mikor a kandelónal üldögélő nagymama kötöttinek váltogatása közben csodás dolgokat mesél unokájának rég elmúlt idők mulatságaiból, a mikor még a lányok fehér muszlin ruhában, az urak pedig sarkantyanosan, pitykés dolmányban jártak a keces pávatáncot és a kopogókat! Hej! Akkor még egy ilyen 2-3 óra hosszatt tartó tánc épen elég volt ahhoz, hogy a fiatalok tisztába jöjjenek egymással! Ma már minden másképp van! A muszlint kiszorította a taft s a csipke, a csárdást pedig a divatos keringő! De tudja Isten! szerintem a mai, kor mégis főleg abban különbözik a Vay Sándor által oly sokszor és kedvesen megénekelt régi időktől, hogy a gavallérok ma már a házasságtörésnek 2-3 órával valamivel hosszabb megmondási időt kérnek és vesznek. — Oh — de azért nem kell megijedni! Mert, ha nem is ilyen galoppban, de azért csak férjhez mennek még ma is a lányok.

Lányos házaknál hetek óta szó esett arról az aranysegélyű kártyáról, mely a zempléni társaságot október 17-ére Meczner Ilona aszszony ural házához invitálta házszentelésre. Annak a taftba és csipkébe bujtatott sok úde leányarcnak rózsás álmaiból bizonyosan kielégítette az a minden tekintetben fényesen sikerült mulatság.

Egy jó sikerű mulatságnak három kelleve van: szíves háznép; másodsor sok táncos; harmadszor megint csak sok-sok táncos. Meczner Andrásék s leánya magyaros vendégszeretetét azok előtt, a kik csak egyszer is megfordultak házuknál — külön kiemelés fölösleges. Nem lehet azonban megemlékezés nélkül hagyni azt, hogy husz táncosnőre mintegy ötven elsőrangú táncos várakozott. Az estély vacsorával kezdődött, mely után a fiatalok „szűnni nem akaró” csárdással nyitotta meg a táncok sorát. Rendkívül érdekes és mulatságos volt az a füzértánc a melyet éjfélt után Bajusz Zoltán rendezett ötletes, komikus papírgurákkal. — Bevezetésül négy leány: Juhász Elza, Hönch Macza, Kossuth Jerne s Lakatos Léna egy fátályosított tartott, amely alatt a házikisasszony, mint rózsakirályné Pierot által vont és virágokkal díszített kis kocsin a terembe hajtott s mialatt lovát currückoltatta, a fátályosítót a fogattal összhangban csinos élőképpé alakult át. A mulatságos figurákat egy kis háborusdi zárta be; a két táborra osztott leányok és fiúk confettivel és az abból készült bombákkal vilámlámbesben elintézték a fenyegető Balkán kérdést. A jókedv s hangulat egy percre sem lankadt, sőt fokozatosan úgy emelkedett, hogy egy pillanatra úgy tűnt fel, mintha ennek a pompás mulatságnak vége se lehetne! És mégis vége szakadt. En nem is tudom kin mult ez? A lányokon nem, a fiatalembereken még kevésbé, talán a gardék Oh dehogya! Mi már azzal régen tisztában vagyunk, hogy a mamáknak a visszavonhatatlan utolsóának mondott táncoknál fellobbanó haragja csak műharag, mert a mikor az antrékból újra kibujtatott leányokkal a táncosok a cigány élé rohannak — a mamák hirtelen lecsendesülnek s kiki boldogan stecheren vagy a nélkül szemléli a leányát, de csakis a — saját leányát!

Már hiába — ez így van nálunk, így van Pesten s így van talán az egész világon!

Az estélyre hivatalos volt: Ambrózy Nándorné és Ambrózy Margit, Ambrózy Agoston és György, özv. Adriányiné, özv. Velbovszkyne, Adriányi Kálmánné és Elsa, Adriányi Béla, Bernáth Aladár és neje, Bernáth Béla, Besseney Zénó és neje özv. Besseneyné Ella leányával ifj. Bajusz József és neje, Bajusz Andor és neje, Bajusz Zoltán és Ernő, Boross Kálmán, neje és leányai, Barthos István, Berzeviczy Béla, Benosik Béla, Csiky Kálmán, Cseley Mátyás és Lajos, Dókus Gyula alispán és neje, Dókus László és neje, Dobránszky Péterné, Dobránszky Béla, Eber Antal országgyűlési képviselő és neje, Evva Ödön és neje, Erdőhegyi Béla, Eisert István, Füzesséry Dezső és neje, Füzesséry Zoltán, Sándor és Tamás, Fráter Ernő, Ferenczy Sándor, Fornszek Béla törvénytörvényes elnök, Farkas Imre költő, Gortvay Aladár és neje, Görgey Géza és László, Hornyai Béla és neje, Hönch Dezsőné Macza leányával, Harsányi Gyula, gróf Hoyos Viktor, Helmezy József, Isépy Zoltán és neje, Isépy Tihamér, Juhász Jenőné Elsa leányával, ifj. Juhász Jenő, Kossuth Lajos és Marianne, Kossuth Jánosné Jerne leányával, Kossuth Pál és Lulu Kauzsay Tibor és neje Kauzsay Ödön, Kabina Géza és neje, Kende Pál, Karácson Jenő, Lengyel Manó ny. ezredes, özv. Lakatos Gyuláné L. nke leányával, Lakatos Dezső, id. Meczner Gyula főispán és neje, id. Meczner Béla főrendiházi tag és neje, ifj. Meczner Béla Tibor és József, Molnár Leona, Molnár Béla, neje és Erzsike leánya, dr. Molnár János és neje, Mikecz László és Kálmán, Macky Béla, Matyasovszky Kálmán, ifj. Miklós Béla, Nyomárkay Ödön és neje, Nagy Barna országgyűlési képviselő Pilissy László és neje, Pinter István árvaszéki elnök és neje Hoyos Villy grófnő, Putty Hoyos Miczi grófnő és leánya, Ribosy Baby, Répássy Margit, Székely Elekné Maria leányával, Székely László, Szentimrey Tamás és neje, Spillenber Béla, Szirmay Sándor, Szalay Kálmán, Thuránszky László főjegyző és neje, Walther László és neje, Wielland Lajos és neje, Wielland Aladár és Andor, Vadász Loránt, Zoltán Béla.

HIREK.

Gyermekrontás.

— A sajtó fattyuhajtásai. —

A sajtószabadság hívei intézményének lelkes bizonyára észrevették már azokat a szomorú és veszedelmes jelenségeket, melyek a napi sajtó körében, egyes orgánomok hasábjain ütődtek fel rémes fejüket s melyek az emberiség egyik legszentebb szabadságának jegyében hintik szét a mélyt az olvasók között.

Azokra a szenzációhajászó krajcáros újságokra célozunk itt, melyek az egyéni tisztesség s az erkölcsi érzék negligálásával olyan modorban s annyira kirívó színezéssel pertraktálják a napi eseményeket, hogy undorral kell elfordulnia a jólétes olvasónak a sajtó s szennyes produktumaitól.

Szinte kétségbeesztő, ha arra gondolunk, hogy az ilyen, főképpen a szegényebb sorsú közép körében nagy elterjedésnek ör-

vendő idegizgató sajtótermék leg több esetben belekerülhet a minden iránt egyformán fogékony gyermekek kezébe is, akik a sokszor trágárságokkal megtöltött lapnak kétes értékű közleményei után bővítik ismeretüket s szereznék tudomást a világ eseményeiről!

Mi lesz abból a gyermekekből, aki a jó és rossz közötti különbség felismerésének gyenge koránál fogva alig van tudatában s aki minden benyomást egyformán befogadó agyában oly képzeleteket alkot a helytelen olvasás folytán a dolgokról, melyek lelki világában a legferdebb nézeteket és felfogásokat teremthetik meg?! Nem romlik-e lelkiében, testében a gyermek ilyen körülmények befolyásoló hatása alatt?

Erre a legtalálhatóbb feleleteket a pedagógusok adhatnák meg.

Egyik pedagógia lapban olvashattunk mostanában oly cikket, mely a mindjobban elterjedő szomorú jelenségekről rántja le a leplet s mely aggodva mutatja, hogy a gyermekek sokszor a szülők által adott alkalmak által kerülhetnek abba a helyzetbe hogy a sajtó e fattyuhajtásainak légkörét magukba szívják.

Ismeretes dolgot ugyanis, hogy olvasni egyáltalán nem, vagy csak keveset tudó szülők nagy része a krajcáros lapokat olvasni tudó gyermekeivel olvastatja fel magának s az a sok triviális dolog, mely ezen orgánomokban hemzseg, első kézből jut a gyermek lelkébe, hogy megmételje, megrontsa a gyermek lelki világát. Nem a legnagyobb gondatlanság-e az, hogy a szülő ilyen módon nyújtson segédkezet a megfontolatlanságra, a bűnre, melynek következményei csak a jövőben lesznek érezhetőek s melyek egy erkölcsi bűnre megfontolatlanságban teljesen téves és ferde jellemvonással felruházott nemzedéket adnak a hazának.

Említsük-e azt, hogy a krajcáros lapok árusítása épen a gyermekek kezében van? Ha például a pikáns nyomtatványokat és erkölcsi kiadványokat szintén gyermekek árusítják? Nem tömeggyilkosság számba menő jelenség-e ez?

A legszomorúbb jelenségek egyike az is, hogy a művelt országok közül épen Magyarország, az hol a világ legerkölcsitlenebb, legrágóbb lapja napvilágot láthat anélkül, hogy az erkölcsi őrei csak ügyet is vetnének rá. A „Fidibusz” névre hallgató szennyes papirosról szólunk, mely az obscenitások és nyílt disznóságok terén a szuperlatívust nyújtja s a melyet más országban alig tűrnének meg. Szomorú tünete a kornak, hogy a puklikum éppen ezt a szennyes papirost olvassa legjobban s kávéházakban szinte kapkodják egymás kezéből az emberek.

Valóban elérkezett az ideje annak, hogy pedagógia és társadalom egyforma erővel járasson el azokat a veszedelmeket, melyeket a felismert fonák helyzet teremthet meg a gyermekek nevelésében. De tenni kell e téren magának az államnak is. A sajtószabadság szent intézménye követeli ezt, mellyel annyira visszaélnek egyesek, hogy értékét a fontosságát teljesen ve-

szélvezetik dekadens irányzatokkal és szenzációhajászó közleményeikkel.

Sok nemzedék jövője forog így kockán, mert a gyermek lelkének helytelen irányítása végzetes veszedelmek lehet szülői öka. Fogjon össze tehát állam, társadalom és mindazon tényező, mely e veszedelem elhárítására hivatva van s vezesse vissza a gyermekeket a tisztább és helyesebb irányhoz, mely nélkül egészséges fejlődés és nemzeti haladás el sem képzelhető.

A jelszó: mentjük meg a gyermeket!

— **Királyi kihallgatás.** A f. hó 19-iki általános kihallgatások során kihallgatásos fogadta a király *Meczner Béla* főrendiházi tagot, aki főrendő véle kinevezését köszönte meg öfelségének.

— **Hivatal átvétel.** *Eisenmann* Oszkár m. kir. pénzügyigazgató már végleg beköltözött városunkba, s átvette a m. kir. pénzügyigazgatóság vezetését. — A pénzügyigazgatósági, számvetőségi és a m. kir. adóhivatali tisztviselők vasárnap délelőtt 10 órakor tisztelegtek az új pénzügyigazgatótál, kit a tisztviselők nevében *Soproni* Károly helyettes pénzügyigazgató üdvözölt meleg hangú, eszme gazdag beszéddel. — Az üdvözölt szónok után az új pénzügyigazgató megköszönte a tisztviselők szíves figyelmét, kérte támogatásukat és röviden esettelle jövőbeli programját.

— **Anyakönyvezető-helyettes kinevezése.** Zemplén vármegye főispánja a kószárgásai állami anyakönyvi kerületbe *Battha* Bálint jegyzőt gyakorolnot teljes hatáskörrel anyakönyvezető-helyettesé kinevezte.

— **Anyakönyvezető helyett esek felmentése.** Zemplén vármegye főispánja *Keleman* (Kleiman) *Miksa* sátoralajhely-vidéki és *Winyuller* István minyevészei anyakönyvezető-helyetteseket ezen tisztségük alól felmentette.

— **Pót-tárgySORCZAT.** *Meczner* Gyula főispán a folyó évi október hó 28-án tartandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába még a következő ügyet tűzte ki: 1. Igazolva választmányi előterjesztése a göröginyei és velejei választó-kerületekben megüresedett bizottsági tagsági helyek betöltése céljából, a választási határidő kitűzése és a választási elnökök kiküldése tárgyában.

— **Egy sajtóper tárgyalása.** Emlekeznek még olvasóink arra a harora, amelyet lapunk annak idején a munkásbiztosító pénztár ellen indított. Több cikkben támadtuk akkor a pénztárt és vezetőségét, melyek közül a 20-iki számunkban „Hogyan kell kijátszani az igazgatóságot és a törvényt” című cikk miatt sajtóper indítottak ellenünk: dr. Grusz Dezső, Adám Antal, Stich Lajos és Schön Miksa pénztári tisztviselők. A vizsgálat folyamán a cikkért *Lánci* Aladár lapunk szerkesztője vállalta a felelősséget, kinek kérelmére a kassai törvényszék a vádattanása a cikkben foglalt állítások bizonyítását megengedte. A magánvádlók által beadott vadlratra szerkesztőnk kifogást be nem adott, hanem — mivel bizonyítékait tárgyalás során

LÁTTA-E MÁR AZ ÜZLETET ALMÁSINÁL NAPPAL,

hanem látta jöjjön oda, de most mindjárt hamar, most érkezett téli áru, karácsonyi diszmu áru, olcsón adnak mindenkinek téli inget, szörme boát, olcsón vehet női

táskát, mindenféle más dolgokat áron alul kaphat ott most.

kívánja előterjeszteni — kérte a fő tárgyalás kitűzését. A tárgyalást november 5-ére tűzte ki a kassai esküdtészek elnöke, melyen szerkesztőnk dr. Busa Barna orsz. képviselő fogja védeni. A tárgyalásra Ujhelyből több tanu lesz beidézve, s mert a tárgyalás — előreláthatólag — holmi apróbb pikantériákban sem fog szűkölködni, városzerte nagy az érdeklődés a tárgyalás iránt.

— **Eljegyzés.** Fischer Samu tanár Beregszászról eljegyezte Falk Mina kisasszonyt Sátoraljaújhelyben.

— **Szüret a tarzali vinczellériszkolában.** A tarzali m. kir. vinczellériszkola szőlőjében az idei szüret október hó 26, 27, 28, 29, 30 és 31-én tartatik. Ez alkalommal többféle rendszerű feldolgozó gépek, (bogycső szőlőszűzők, sajtók stb.) lesznek használatban. A helyes szüretelési eljárást tanulmányozni kívánó érdeklődőknek ezen napokon szakstermi magyarázatok tartanak.

— **Az országos nyelv és irodalmi intézet nyelvtanfolyamaira** előjegyzéseket teljesít Landesmann Miksa könyvtárosa. Az intézetben használt tankönyvek ugyanott kaphatók.

— **A „Sátoraljaújhelyi Izs. Nép-könyha Egyesület”** 10-ik évi október hó 21-én, szerda délután 3 órakor az izraelita anyahitközség tanácstermében az alább közölt tárgyszorral rendkívüli közgyűlést tart.

— **Tűz.** Folyó hó 19-én délelőtt fél 12 óra tájban, mikor a városban a napok óta tartó erős szélvihar dult, tűz ütött ki a város északi részén fekvő Lyócsa-féle malom tözsomszédságában. A tűz híre nagy félelem fogta el a közönséget, mert attól lehetett tartani, hogy a tűz tovatérjedését nagyban fogja elősegíteni az erős északi szél, mely a várost a legközelebb veszedelemmel fenyegette. Szerencsére a tűznek csak két ház esett áldozatul. Előbb a Spisák János nyug. megyei hajdu tulajdonát képező Kazinczy-utcai 561/a. számú ház tetőzete gyuladt ki ösmeretlen, melytől tűzet fogott a szomszédos 561/b. számú ház, a mely *Petersák* Mihály tulajdonát képezi. A szertehulló szikráktól lángra lobbant meg *Petersák* két kis boglya szamája is. A nagy szél által felkorbácsolat lángok terjedésének azonban a gyorsan megjelent tűzoltók megfértészt munkája útját állotta. Tűzoltóink *Frisz Heiman* parancsnoksága alatt fel-tűntő rövid idő alatt lokalizálták a tüzet, mely könnyen kiszámíthatatlan katasztrófa okozója lehetett volna. A szertehulló tüzes perjéket ugyanis egészen a város közepéig hordta a szél. Általában mindenki a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott a tűzoltók legutóbbi bámulatos munkájáról és különösen *Frisz Heiman* tűzoltóparancsnok szak-tudásáról. A tűznél megjelent *Schmidt Lajos* rendőrkapitány, valamint a rend fenntartása céljából megfelelő számú rendőr. — A tűz alkalmából tapasztalt ferdeségekre legközelebb kitérünk.

— **Ipari továbbképző tanfolyam.** A kassai m. kir. áll. felső ipariskolánál f. évi november hó 1-én megnyílik a kőművesek számára való továbbképző tanfolyam, mely jövő évi március 15-ig tart. A tanítás heti 9 órával nappal (általában délután) megy végbe. Ezen tanfolyam főképen az építési anyagok és szerkezetek ismertetését és az

építési szakrajtot öleli fel a művelt és szakképzett kőműves igényeinek megfelelő terjedelemmel. Beléphetnek: 1. Azok a kőművesegedek és munkások, kik jártasak az irás-olvasásban és számolás elemeiben. 2. Azok a képzetlenebb kőművesinasok, kik az iparostanonc iskolák szervezeteinek 21. pontja értelmében a tanonciskola látogatásának kötelezettsége alól részlegesen fel vannak mentve. A tanfolyamra beiratkozni lehet október 30-ig hétköznap 11-től 12-ig és vasárnap 8-tól 10-ig. Az oktatás ingyenes. Részletesebb felvilágosítás az igazgatóságánál szerezhető.

— **Esik a hó.** A vénasszonyok nyara ez idén hamar véget ért. Szombaton még verőfényes szép idő volt, sütőrezhettünk az őszi napfény bágyadt ragyogásában, vasárnap már zimankos, borús idő támadt, hófű pedig már havazott is. Lassan száltingoztak a fehér hópihéket, hirdette az ős elmúlását és a tél bekövetkezését. Azóta pedig szüntelenül havazik. Az ország északi részeiből mindenfelől hasonló jelentés érkezik, különösen nagy havazás van a Tatrában. Egyszóval kezdődik a tél, amely meghozza a magmulatásait is, de egyuttal súlyos gondokat hoz a szegény emberek nyakába. Kezdődik a famizériák és széniszeg beköszöntése. Szaporodnak a gondok és kiáltóbb a nyomor. Októbertől egyszerre decemberbe cseppentünk. — Különösen nálunk a Hegyalján okozott nagy zavart a hirtelen beállott havazás. Nálunk ugyanis csak e héten kezdtek meg a szüreteteket, melyeket közbejött havazás miatt hirtelen abba kellett hagyni. Ha a havazás egy-két nap múlva abbamarad és szép, derült idők következnek, akkor a hó nem tesz kárt sőt, még hasznára lehet a szüretnek. Ugyanis a hó megvényítja a héjat, kövérebb teszi a szőlőt s ezáltal nemcsak mennyiségét, de minőségét fokozza. Ha azonban még 1—2 hétig tart ez az idő — amirre gondolni sem merünk, akkor tönkremegy a Hegyaljai szőlők termése.

— **Uránia és mozgó fényképek.** Az Olympia mozgófénykép színház f. hó 22-étől csütörtöktől előadásokat fog rendezni a város színházban. Nem szokásunk hangos reklámmal közönséget csodítani holmi kétes vállalkozások elé, nem szokásunk senkit előre dícsérni. de az „Olympia”-t oly jó hír előzi meg, hogy bátran merjük látatlanban is megverni a reklámnak nevezett nagy dobott. Egy minden tekintetben tökéletes, a technika legújabb vívmányaival felszerelt mozgófényképszínház az Olympia. Képei melyek össze sem hasonlíthatók az utóbbi időben itt időzött mozgóképpel — tiszták, élvezhetőek, nem rontják a szemet és e mellett tanulságosak is, mert a való életből merített felvételekkel tájékoztatnak az ismeretkörét, kiknek nincs módjukban azokat személyes tapasztalatok útján megismerni. Különös érdekessége lesznek az Uránia előadások, melyek az „Uránia” legújabb műsordarabjait fogják bemutatni a közönségnek. Az előadások alatt a színház fűtve lesz. Jegyek előre válthatók Landesmann Miksa és Tsa könyvtárosaiban.

— **Elfogott tolvaj cseléd.** Nehány héttel ezelőtt történt, hogy Gárdos Mór helybéli tanítótól cselédje mintegy 300 korona értékű ruhásműveket elloptott és a városból megszökött. A tolvaj cselédet a kibocsátott közértesítés alapján a nagybecsűtől csendőrök ugyanott elfogták és a lopott ruhákat megta-

lálták nála. Most került ki, hogy Dunajcsák Anna itten Pillér Erzi álnév alatt szolgált s így félrevezette a hatóságot is. A bünyvadi eljárást megindították ellene.

— **Megszökött honvéd.** Horváth András kobzási illetőségű cigány honvéd folyó hó 18-án az esteli órákban megszökött a helybéli honvédlaktanyából és máig sem tért vissza századahoz. A szökött honvéd katonai egyenruhában hagyta el a laktanyát. Elfogatása iránt egy a katonai mint a polgári hatóság intézkedett.

— **Baleset.** A helybéli petroleum-finomító gyárban folyó hó 16-án *Kababik* András munkást baleset érte. A kazán tüzelesénél foglalkozott, miközben a kicsapódó lángok kezét összeégették! A sérült munkást első orvosi segélyben Dr. Klein Jakab orvos részesítette.

— **Talált gyűrűk.** Két darab aranygyűrű találtak, melyeket beszürgáltattak a rendőrkapitánysághoz. Tulajdonosuk, ha tulajdonjogukat elfogadhatólag igazolják, — a talált tárgyakat a rendőrkapitányi hivatalban egy éven belül átvehetik. Azonul a gyűrűk el fognak árvereztetni.

— **Fiatall tolvaj.** Gere Miklós vasúti kertes és napokban az állomás udvarán teljesített munkája közben kabátját egy kerítésre helyezte. Ezt észrevette Gárdos János 12 éves fiú és mivel sejtette, hogy a kabátban találat valami elemelni valót, — oda sompolygott és észrevétlenül kivett a kertes kabátját három darab gyűrűt. A kertes lopásnak csakhamar nyomára jött és jelentést tett a rendőrségnek. A fiatal tolvajt rövidesen elfogták és az új büntető novella intézkedése alapján átadták a kassai kir. javítóintézetnek.

— **Kávéház megnyitása.** *Reitmann* Lajos, a Pannónia kávéház tulajdonosa a hatóság által elébe gördített akadályok miatt kávéházát — nem mint tervbe volt, hanem — csak holnap csütörtökön nyitja meg. A kávéház a legmodernebb berendezéssel vendégeinek kényelméért minden tekintetben gondoskodik. Amerikai tekeasztalok, kül- és belföldi lapok stb. állanak a közönség rendelkezésére.

— **Ertesítés.** Közöljük, hogy a m. kir. folyam és tenger hajózási részv. társ. Monostorszeg állomásra a személy podgyász és áru forgalmat f. hó 13-tól alacsony vizállás miatt beszüntette.

— **A Nyugat 20-ik száma.** Irodalmi folyóirataink e legjelentékenyebbje, az *Ignotus*, *Fenyő Miksa* és *Osvát Ernő* szerkesztésében megjelent „Nyugat”-nak most érkezett 20-ik számában a következő nagybecsű szépirodalmi és kritikai közleményeket találjuk; *Laock* Andor; *Beöthy Zsolt*; *Bodor Aladar*; *Az új Tisza* (vers) *Lengyel Géza*; *Az apa* (novella). *Hatvány Lajos*; *Magyar iradalom német nyelven*. *Ignotus*; *Zsargon*. *Móricz Zsigmond*; *Hét krajcar*. (Novella). *Telekes Bela*; *A mizantrop* (műfordítás). *A Figyelő* kritikarovartartalma: *Az erkölcsstelen újság* (Kéri Pál); *Gyűjteményes tartalom* (Lengyel Géza); *Francillon* (Kéri Pál); *A vizszínházban* (Lackó Géza); *Grasso* (Lengyel Menyhért.) *A „Nyugat”* előzetesi ára egy évre 12 korona; egy szám ára 60 fillér. A kiadóhivatal címe: Budapest, VII. Akácfa utca 5.

— **Tisztelt olvasóink!** Bizánnyára szívesen fogunk megismerkedni a „Scott-féle Emulsió”-val, mely általánosan ismert háziszser, vagyis esu-

kamájolaj, csakhogy az utóbbit teljesen jó ízű és könnyen emészthető formában nyújtja. **Gyermekek** különös előszeretettel veszik be a „Scott-féle Emulsió”-t, mert jól ízlik. Kapható a gyógyszerárakban.

— **Ertesítés.** Alacsony viz állás miatt a Száva, Nagy Rácsa és Kosna Rácsa állomásokkal való forgalomban a személy podgyász és gyorsáru forgalom f. hó 6-tól további intézkedésig szünetel, a teheráru forgalom azonban Kosna Rácsa állomáson továbbra fenntartatik.

— **És mégis igaz,** hogy a legjobb, legmegbízhatóbb háziszser a valódi „Erdő-Sósborszes”. Ezt hallani mindenkitől, aki egyszer kísérletet tesz vele. Oly ideális szerencsés összehajlított határszser ez, amelyet mindazok, kik az „Erdő-Sósborszes”-t tettek meg állandó háziszerüknek, méltán nevezhetik az egészség öröknek, nemcsak azért mert páratlan erősítő hatásával edzi a testet, hanem mert tömördek esetben szolgál esillapítóul. „Erdő-Sósborszes” 30, 40 fillér és 2 koronás üvegekben mindenütt kapható. Póstan 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétel, vagy a pénz előzetes beküldése után Kosmos Laboratorium Győr.

— **Rákóczi cipőkör** a legjobb bőrfényesítő 5% a kassai Rákóczi-szobor alapja javára. Egyedüli gyártója Székely és Társa Kassa.

Szamarcköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsió

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerre teszik, sőt **táperje** is elsőrangú. Már az első adagolt csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógytárban.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Kijelentem, hogy a „Zemléni Napió” legutóbbi számában megjelent hirdetés közlésre megbízást nem adtam, mint ahogy józan kereskedő nem is hirdethet a tél küszöbén szalmakalapokat napernyőket stb. — A hirdetés azonnali beszüntése iránt megtettem a szükséges lépéseket.

Sátoraljaújhely 1908. okt. 21.

Almási Menyhért.

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA.

Ügyszéki irodába vidékre is állást keres intelligens leány magyar, német, lost irással.
B. B. Deák-utca 71. szám.

Az „Olympia”, „Uránia” és mozgófénykép színház csütörtökön, október hó 22-én tartja megnyitó előadását a színházban.

Legtökéletesebb vetítő gépekkel a legújabb képek kerülnek bemutatásra

Bővebbet a holnapi falragaszok. A színház fűtve van.

3065—1908. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a sátoraljai helyi kir. járásbírógnak 1908. évi V. 251—1. számú végzése következtében Dr. Reichard Salamon ügyvéd által képviselt Markusz Dávid Feld javára Neumann Adolfné és Társa ellen 191 Kor. 68 f.

s jár. erejéig 1908. évi február hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 7468 korona 90 fillérré becsült következő ingóságok u. m: házi butor, ruhanemű árak, kávéházi berendezés stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sátoraljai helyi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 251/4. sz. végzése folytán 191 K 68 f. tőkekövetelésnek esedékes kamatai és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Sátoraljai helyben alperes lakásán, üzletében (Rákóczi-utca) és kávéházban (Kossuth-utca) leendő megtartására 1908. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezenel oly megjegyzéssel hivatalos meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. s 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén

becsáron alul is elfognak adatni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1908: XL. t. c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Sátoraljai hely, 1908. évi okt. hó 5. napján.

Rosner Imre,
kir. jbir. végrehajtó.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönség, hogy tűzifa raktárom már nem a vasuti állomáson, hanem a Kossuth-utcai saját telkemen, a (Hordógyár) mellett van, ahol hasáb és vágott fát nagy raktáron tartok.

Egy méterm. vágott fa házhoz szállítva 2 kor. 50 fillér. Vagon számra jutányos árak mellett.

Magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlva maradtam, kiváló tisztelettel

NEUMANN HERMAN

fakereskedő, (Árpád-u. 15. Rude ház.)

SALGÓTARJÁNI**Köszénbánya Részvény-Társulat**

széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

KLÁR és NEUMAN cégnél

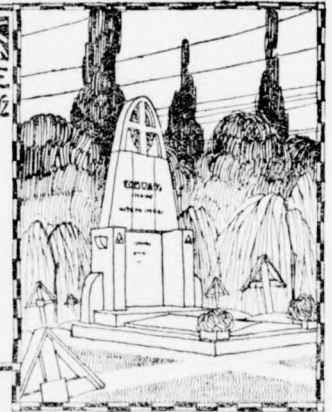
Sátoraljai hely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és koks, valamint porosz briket kapható.

ROOZ-ADOLF

SÍRKÖRÁKTÁRA ÉS KÖFARAGÓTELEPE
SÁTORALJAI HEVLY KÖVTH FERENC V 16 2

Zemplén megye legnagyobb sírkörak-
tára: Mindennemű sír emlékek; nagy vti ke-
rezték; sír zegelyeket; alátelkőveket és
mindennemű leprőket rajz sze-
rint kivitelben és minden má-
kőfaragomvkat elvállal és pon-
toran elkezit

Új kávéház megnyitás.

Tisztelettel hozom Sátoraljai hely és vidéke igen tisztelt közönségének szives tudomására, hogy helyben a Molnár István-utczában újonnan épült Weinberger Manó-féle házban a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett

„PANNÓNIA“ kávéházat

holnap csütörtökön, október 22-én megnyitom.

Ugy a fővárosban, mint több vidéki nagyobb városban szerzett szakképzettségem kellő garanciát nyújt arra nézve, hogy kiváló gondnal s minden kényelemmel berendezett kávéházam — a hol a legnevesebb termelőkötől vett tiszta hegyaljai borok fognak a tisztelt közönségnek kiszolgáltatni — méltó legyen a nagyérdemű közönség pártfogására.

Szolid kiszolgálás, kitűnő amerikai tekeasztalok, több külföldi, fővárosi és vidéki hírlapok, külön helyiségek állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam

Kiváló tisztelettel

REITMAN ADOLF,

a „Pannónia“ kávéház tulajdonosa.